

مصوبات آن در سازمان تجارت جهانی

تهیه و تدوین: مهندس مطهره حیدری
کارشناس مسوول تعرفه‌های معاونت امور دام

قسمت نخست

پیوستن به سازمان تجارت جهانی فرصتی است که تنها در صورت درک واقعی از مفاهیم آن نصیب کشورهای عضو می‌شود و در غیر این صورت به دلیل ایجاد فضای رقابتی، کشورهایی که قیمت تمام شده محصول در آنها بالا است، نه تنها مجال خودنمایی و عرضه محصولات تولیدی‌شان را نمی‌یابند، بلکه دچار سردرگمی دوچندان در اقتصاد کشاورزی خود می‌گردند. مطلب ذیل که در دو بخش تهیه و تدوین شده، به طور مفصل به موافقتنامه کشاورزی و مصوبات مربوط به آن در سازمان تجارت جهانی و تبیین مفاد کلی مذاکرات دور اروگوئه می‌پردازد و در قسمت دوم که در شماره آینده به چاپ خواهد رسید، یارانه‌ها در موافقتنامه کشاورزی به بحث گذاشته می‌شود.

این مطلب حاوی اطلاعات مفیدی بخصوص برای مدیران و فعالان صناعی است که می‌خواهند بدانند در صورت پیوستن کشور به سازمان تجارت جهانی، قوانین، ضوابط و مقررات تولید و صادرات محصولات کشاورزی چگونه خواهد بود.

مذاکرات دور اروگوئه و توافقات

مهم آن

سازمان تجارت جهانی (W.T.O) امروزه با ۱۴۹ عضو به صورت یک تشکیلات بسیار وسیع در دنیا شکل گرفته است، حاصل بیش از ۵۰ سال مذاکرات تجاری بین کشورهای جهان است که پس از پایان جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۶ در لندن شروع و طی هشت دوره مذاکرات تا سال ۱۹۹۴ ادامه یافت که آخرین دور آن به مذاکرات دور اروگوئه معروف است.

مذاکرات دور هشتم در سپتامبر سال ۱۹۸۶ شروع و تا سال ۱۹۹۴ خاتمه یافت که از طولانی‌ترین و مهمترین دور مذاکرات کشورهای عضو گات بوده است، و حاصل آن مجموعه‌ای از موافقتنامه‌ها، تفاهنامه و سایر اسناد حقوقی است که به صورت مجموعه‌ای واحد به تصویب اعضا رسیده است. یکی از مصوبات این دوره مذاکره، تاسیس سازمان تجارت جهانی (W.T.O) بود. یعنی بیش از ۵۰ سال تلاش دولت‌ها در این دوره به ثمر رسید و (W.T.O) جایگزین (GATT) گردید. از اهداف مهم مذاکرات دور اروگوئه آزادسازی بیشتر تجارت، تقویت نقش گات و تدوین قواعد و مقررات چند جانبه بود.

در مجموع توافقاتی که در مورد محصولات کشاورزی در این دور به امضا رسیده است می‌توان به دو موافقتنامه و یک تصمیم‌گیری اشاره نمود.

۱- موافقتنامه راجع به کشاورزی.

- ۲- موافقتنامه راجع به اعمال اقدامات بهداشتی مربوط به انسان‌ها، حیوانات و نباتات.
- ۳- تصمیم وزرا راجع به اقدامات مربوط به اثرات منفی احتمالی برنامه‌های اصلاحی بر کشورهای در حال توسعه و توسعه نیافته واردکننده مواد غذایی. در این راستا از مهمترین توافقات در موافقتنامه کشاورزی عبارتند از:
- الف) توافقات صورت گرفته در زمینه دسترسی به بازار در بخش کشاورزی
- ب) کاهش حمایت‌های داخلی از طریق کاهش میزان کلی حمایت (AMS)
- ج) کاهش یارانه‌های صادراتی و وارداتی یارانه‌دار اشاره نمود.

الف: توافقات صورت گرفته

در زمینه دسترسی به بازار

در بخش کشاورزی

توافقات صورت گرفته در موافقتنامه کشاورزی را می‌توان به سه گروه کلی تقسیم نمود که قسمت اول در ارتباط با از میان برداشتن موانع تجاری و یا به عبارت دیگر در بردارنده موضوعات مرتبط با اقدامات مرزی است که تحت عنوان دسترسی به بازار مطرح شد.

بر این اساس تمامی اعضا باید مراحل زیر را برای بهبود فرصت‌های دسترسی به بازار داخلی در قبال سایر اعضا، به انجام برسانند.

۱- تعرفه‌ای کردن موانع غیر تعرفه‌ای در این مرحله و به منظور ایجاد شفافیت لازم در بازار محصولات کشاورزی باید تمامی موانع غیر

تعرفه‌ای شامل محدودیت‌های مقداری، مالیات‌های متغیر وارداتی، اعطای مجوز وارداتی، محدودیت‌های داوطلبانه صادراتی، ادامه اقدامات تعرفه‌ای از طریق شرکت‌های تجاری دولتی و سایر اقدامات به عمل آمده در مرزها به غیر از حقوق گمرکی معمول را با محاسبه معادل‌های تعرفه‌ای آنها و اضافه نمودن این ارقام به تعرفه‌های قبلی، به موانع تعرفه‌ای تبدیل نمایند. بدین طریق اولاً در عین حال که از این محصولات در مقابل محصولات خارجی حمایت به عمل می‌آید، این حمایت‌ها تنها از طریق تعرفه‌ها صورت می‌گیرد و تمامی موانع غیر تعرفه‌ای حذف می‌گردند و ثانیاً گشایش تدریجی بازارها بر روی محصولات کشاورزی سایر کشورها راحت‌تر انجام می‌پذیرد.

۲- تثبیت تعرفه‌ها

پس از اینکه یک عضو تمامی محدودیت‌های غیر تعرفه‌ای خود را حذف کرد و معادل آنها را به تعرفه‌ها اضافه نمود، این تعرفه‌های جدید در جدول امتیازات آن کشور درج می‌شوند و به عنوان حقوق توافق شده در نظر گرفته می‌شوند و بدین طریق هیچ کشوری حق ندارد که این تعرفه‌ها را افزایش دهد.

۳- کاهش تعرفه‌ها

پس از اینکه تعرفه‌ای کردن و تثبیت تعرفه‌ها صورت پذیرفت، تمامی کشورهای عضو، به منظور بهبود فرصت‌های دسترسی به بازار باید این تعرفه‌ها را کاهش دهند. از ابتدای سال ۱۹۹۵ پیشنهاد شد برای کشورهای توسعه یافته این تعرفه‌ها باید در یک دوره شش ساله به میزان ۳۶ درصد و برای کشورهای در حال توسعه در یک مدت زمان ۱۰ ساله، به میزان ۲۴ درصد کاهش یابد، این کاهش‌ها باید در مورد هر محصول کشاورزی به گونه‌ای به انجام برسند که در نهایت میانگین توافق شده در جدول امتیازات (۳۶ یا ۲۴ درصد کاهش) برای کل بخش کشاورزی حاصل گردد. با این اقدام به اعضا اجازه داده شده است که کاهش تعرفه بین محصولات مختلف را به گونه‌ای صورت دهند که از محصولاتی که اهمیت بیشتری دارند حمایت بیشتری صورت گیرد و کاهش تعرفه‌ها به گونه‌ای باشد که میانگین‌های ذکر شده حاصل گردد. البته در این زمینه شرطی برقرار است، بدین صورت که حداقل کاهش تعرفه‌ها در مورد هر قلم کالای کشاورزی برای کشورهای پیشرفته ۱۵ درصد و برای کشورهای

در حال توسعه ۱۰ درصد در نظر گرفته شده است. بر این اساس یک کشور توسعه یافته نمی‌تواند تعرفه یک محصول را کمتر از ۱۵ درصد و یک کشور در حال توسعه نمی‌تواند تعرفه وضع شده بر یک محصول را کمتر از ۱۰ درصد کاهش دهد. در جریان تعرفه‌ای کردن و کاهش تعرفه‌ها باید نکات زیر را مدنظر قرار داد.

حداقل فرصت دسترسی به بازار

در جریان رفع موانع تعرفه‌ای و تبدیل آنها به تعرفه در برخی موارد موانع غیر تعرفه‌ای آنقدر زیاد بود که نرخ تعرفه‌ها پس از تبدیل تا ۸۰۰ درصد افزایش یافت که حتی پس از کاهش ۳۶ درصدی در طول دوره شش ساله، باز هم این تعرفه چیزی در حدود ۵۰۰ درصد می‌شود و در این سطح تعرفه هیچ محصولی نمی‌تواند وارد کشور شود و در واقع هیچ‌گونه دسترسی به بازار داخلی وجود ندارد؛ در این شرایط این کشورها باید تعرفه‌ها را تا حدی پایین آورند که حداقل دسترسی را به سایر اعضا بدهند و بر این اساس کشوری که قبلاً (دوره ۸۸-۱۹۸۶) هیچ وارداتی نداشته، واردات یک محصول کمتر از ۳ درصد از بازار را به تولیدکنندگان خارجی بدهد و تا پایان دوره این دسترسی را به ۵ درصد برساند و اگر دسترسی در دوره پایه بیش از ۳ درصد و کمتر از ۵ درصد بوده باید در طول دوره اجرا حداقل ۵ درصد فرصت دسترسی به سایر اعضا داده شود.

مقررات حفاظتی ویژه

در بسیاری از مواقع لازم است که یک کشور به منظور مقابله با مشکلاتی که برای یک محصول به وجود می‌آید اقدام به وضع تعرفه‌های اضافی نماید. و به عبارت دیگر از آن محصول حفاظت ویژه به

عمل آورد. به همین منظور در جدول امتیازات هر عضو در بخش کشاورزی تعدادی از امتیازات با علامت (SSG) مشخص شده‌اند که در این موارد از آنها استفاده می‌شود که این بیانگر استفاده از تعرفه‌های بالاتر در شرایط خاص می‌باشد. هر کشوری که می‌خواهد از گارد حفاظتی ویژه استفاده نماید باید شروطی را رعایت کند که عبارتند از:

الف) تنها در صورتی می‌توان SSG استفاده نمود که میزان حداقل دسترسی رعایت شده باشد و به عبارت دیگر واردات این محصول بیش از ۳ درصد کل مصرف داخلی باشد.

ب) این حقوق گمرکی اضافی، در قالب SSG تنها برای یک سال مورد استفاده قرار گیرد. ج) استفاده از این حقوق اضافی (تعرفه اضافی) تنها تا سطح یک سوم تعرفه معمول بر آن کالا امکان‌پذیر باشد.

علاوه بر این زمانی که قیمت وارداتی یک محصول کاهش می‌یابد تعرفه درصدی نیز اثرگذاری کمتری خواهد داشت در این موارد می‌توان از SSG برای افزایش قدرت رقابت استفاده نمود. این کاهش قیمت وارداتی کالا می‌تواند ناشی از تغییر در ارزش پول ملی، تغییر در قیمت جهانی کالا یا تغییر در هزینه‌های حمل و نقل و بیمه باشد. با این حال باید در این زمینه نکاتی را در نظر داشت که عبارتند از:

الف) اگر تفاوت بین قیمت وارداتی جدید و قیمت شروع (قیمت در نظر گرفته شده در سال ۱۹۹۵) کمتر یا مساوی ده درصد قیمت شروع باشد، نباید هیچ حقوق اضافی وضع گردد. ب) اگر تفاوت بین این دو قیمت بیش از ۱۰ درصد

دومین رکن عمده نظامات توافق شده در موافقتنامه کشاورزی مربوط به تعهد کشورهای عضو در زمینه کاهش حمایت‌های داخلی از تولیدکنندگان محصولات کشاورزی است. این حمایت داخلی که در سطح وسیعی توسط کشورهای جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد و انحراف زیادی را در تجارت محصولات کشاورزی به وجود آورده است، شامل کلیه اقداماتی است که به منظور حفظ قیمت‌های تولیدکننده در سطوحی فراتر از سطح غالب در تجارت بین‌المللی و کاهش هزینه‌های تولید داخلی، اعمال می‌شوند، که در موافقتنامه کشاورزی قسمت اول تحت عنوان حمایت از طریق مدیریت و کنترل قیمت و قسمت دوم تحت عنوان استفاده از یارانه نامگذاری شده است، در این ارتباط موافقتنامه کشاورزی با ترکیب این دو شیوه حمایتی و کمی تغییر در آن ابزاری را ارائه کرده که از طریق آن می‌توان میزان حمایت داخلی را به دست آورد که به (AMS) معروف شده است.

کاربرد است که مانع از خرابی محصول داخلی گردد و نرخ‌ها نیز قابل تغییر خواهند بود.

حفظ شفافیت در زمان استفاده از SSG

تمامی اعضا باید استفاده از تعرفه‌های اضافی را به صورت کاملاً شفاف انجام دهند. بر این اساس باید ظرف ۱۰ روز این اقدام را از طریق کمیته کشاورزی به اطلاع همه اعضا برسانند.

مصونیت SSG از مقررات مربوط به موافقتنامه حفاظت‌ها:

بر اساس موافقتنامه راجع به حفاظت‌ها هر عضوی که می‌خواهد از اقدامات حفاظتی استفاده نماید باید با رضایت سایر اعضای مرتبط با این محصول این کار را انجام دهد و امتیازاتی معادل آن به اعضای مورد نظر اعطا نماید. اما در مورد محصولات کشاورزی در زمان استفاده از SSG هیچ لزومی نیست که این مراحل طی شود و تنها به منظور حفظ شفافیت کافی است که آنها را مطلع نمود.

ب: توافقات صورت گرفته در زمینه کاهش میزان حمایت داخلی

و کمتر از ۴۰ درصد قیمت شروع باشد حقوق اضافی قابل وضع عبارت است از ۳۰ درصد میزان تفاوت قیمت مازاد بر ۱۰ درصد یعنی اگر تفاوت ۳۰ درصد باشد این کشور می‌تواند ۶ درصد تعرفه اضافه وضع نماید.

ج) اگر تفاوت بیش از ۴۰ درصد و کمتر از ۶۰ درصد باشد، حقوق اضافی قابل وضع برابر با ۵۰ درصد تفاوت مازاد بر ۴۰ درصد، به علاوه تعرفه اضافی بند پیش خواهد بود.

د) اگر تفاوت بیش از ۷۵ درصد قیمت شروع باشد، حقوق اضافی قابل وضع برابر با ۹۰ درصد میزان تفاوت مازاد بر ۷۵ درصد، به علاوه تعرفه اضافی بندهای (ب) و (ج) خواهد بود.

SSG در ارتباط با محصولات فاسد

شدنی و فصلی

در ارتباط با محصولات فاسد شدنی و فصلی می‌توان از گارد حفاظتی ویژه استفاده نمود اما دوره زمانی کوتاه‌تری برای استفاده از این حقوق اضافی، در ارتباط با این محصولات در نظر گرفته شده، به عبارت دیگر این حقوق تنها تا زمانی قابل

سمپاش‌هایی متناسب با انواع فعالیت‌های کشاورزی

کلیه محصولات این شرکت دارای ضمانت یک ساله و خدمات پس از فروش ۱۰ ساله می‌باشند.

شرکت طوس فدک دارای سالن‌ها و خط تولید جداگانه‌ای برای انواع مخازن حجیم و قطعات صنعتی از جنس پلی اتیلن (به طول ۴ متر و عرض ۲ متر) از ظرفیت ۱۰۰ لیتر تا ۱۵۰۰۰ لیتر می‌باشد که علاوه بر مخازن انواع سمپاش‌های کشاورزی، بذرکارها، ردیف کارها، کودپاش‌ها، باک‌های سوخت تراکتورها و کمباین‌ها، گلگیرهای پلی اتیلن در صنایع شیمیایی، مواد غذایی، نفت، بیمارستانی، هتل‌ها و غیره نیز کارایی فراوانی دارند. توصیه این شرکت به مصرف‌کنندگان و کشاورزان عزیز برای خرید سمپاش‌های کشاورزی این است که پس از مشاوره و راهنمایی گرفتن از سازمان‌های کشاورزی منطقه مروجان و کارشناسان کشاورزی نسبت به خرید محصولی با کیفیت، استاندارد و با پشتوانه خدمات پس از فروش اقدام نمایند. در این صورت هم دستگاه بهتر، با طول عمر بیشتر و عملکرد مطلوبتری در اختیار خواهند داشت و هم در مصرف مواد شیمیایی و سموم کشاورزی صرفه‌جویی قابل توجهی خواهند کرد که نتیجتاً محصول زراعی یا باغی با کیفیت و کمیت بیشتری و قیمت تمام شده پایین‌تری برداشت خواهند نمود، از طرفی به حفظ محیط پیرامونشان کمک می‌کنند.

با آرزوی توفیق روزافزون برای کشاورزان و باغداران میهن عزیزمان.

شرکت طوس فدک

شرکت طوس فدک اولین و بزرگترین تولیدکننده انواع سمپاش‌های پستی تلمبه‌ای، پستی موتور، موتوری چرخدار، پشت تراکتوری، توربین زراعی و توربین باغی (تحت لیسانس اروپا) با ۲۷ سال سابقه در ایران می‌باشد. محصولات این شرکت علاوه بر در اختیار داشتن سهم عمده‌ای از بازار داخلی به بعضی از کشورهای همجوار مثل عراق، ازبکستان، افغانستان و امارات به کشورهای آمریکای جنوبی نیز صادر می‌شوند.

شرکت طوس فدک به عنوان واحد نمونه کشور در ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی شناخته شده و موفق به اخذ رتبه اول کشوری گردیده، متعاقب آن نیز لوح‌ها و تقدیرنامه‌هایی از ریاست جمهور، وزیر جهاد کشاورزی و دیگر ادارات و مسوولین ذیربط دریافت نموده است.

تولیدات اصلی شرکت طوس فدک مانند سمپاش‌های زنبه‌ای موتور، چرخدار موتور، ۴۰۰ لیتری پشت تراکتوری، توربین زراعی سوار شونده و توربین زراعی کششی دارای تاییدیه از مرکز آزمون ماشین‌ها و ادوات کشاورزی وابسته به وزارت جهاد کشاورزی می‌باشند؛ علاوه بر آن چهار سری از محصولات این شرکت شامل سمپاش‌های توربین زراعی (سوار شونده و کششی) و سمپاش‌های توربین باغی (سوار شونده و کششی) تحت لیسانس شرکت ایتالیایی دراگون در حال تولید است.

شرکت طوس فدک با ۱۵۰ نمایندگی فروش فعال و نیمه فعال و در اختیار داشتن ۳ سرویس سیار در سراسر کشور، دارای یکی از گسترده‌ترین شبکه‌های فروش و خدمات پس از فروش ادوات کشاورزی در ایران می‌باشد.